

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
RESOR DRŽAVNE BEZBEDNOSTI
CENTAR RESORA DB SREMSKA MITROVICA
11.10.1995. GODINE

-srpski ekstremizam-

PRILOG ZA IZRADU TEME: "DELOVANJE MILITANTNIH GRUPACIJA SA POZICIJOM SRPSKOG EKSTREMIZMA-ŠČO, SRPSKA GARDA, BELI ORLOVI, RAVNOGORSKI POKRET I DR."

Nakon secesionističke politike pojedinih federalnih jedinica bivše SFRJ, a samim tim i izbijanjem ratnih sukoba, posebno na teritoriji Republike Hrvatske, a kasnije i bivše republike BiH, na teritoriji Srema i šire u Republici Srbiji dolazi do formiranja paravojnih i "dobrovoljačkih formacija", koje su najčešće bile u sastavu jedinica TO Istočne Slavonije, Zapadnog Srema i Baranje.

Prva od takvih militantnih grupacija oformljena je pod stranačkim okriljem SNO, pod nazivom "Dušan Silni", kojoj se kasnije kao sastavni deo priključuje tzv. "Podmladak" pod nazivom "Beli orlovi". Sa borbenim dejstvima navedena militatna formacija uključuje se već avgusta meseca 1991. godine. Naime, oko 50-70. lica organizovano iz sedišta u Beogradu odlazi na teritoriju ondašnje Republike Hrvatske u AVNOJ-evskim granicama, gde se naoružavaju uglavnom pešadijskim naoružanjem vlasništva TO navedenih mesta (Tovarnik, Lovas i dr.).

Oktobra meseca 1991. godine, organi bezbednosti JNA su u sklopu izvršavanja zadataka iz svoje nadležnosti u zoni odgovornosti jedinica JNA angažovanih na teritoriji RSK, prikupili više operativnih i drugih podataka o izvršenju teških krivičnih dela (ubistva, pljačke, zlostavljanja, silovanja i dr.) od strane dobrovoljačkih formacija koje

su u vreme izvršenja ovih dela najčešće bile u sastavu jedinica TO Istočne Slavonije. Međutim, prioritetno izvršavajući težišne zadatke u uslovima borbenih dejstava i nepostojanja pravne nadležnosti sudstva, kao i činjenice da su počinioci ovih krivičnih dela najčešće odmah napuštali jedinice (organizovano ili samoinicijativno) počinjena dela su uglavnom registrovana, a samo delimično i dokumentovana.

Obzirom na navedeno, naš Centar je u cilju preduzimanja adekvatnih mera na oktrivanju izvršilaca, Resoru DB MUP-a Republike Srbije dostavlja raspoloživa saznanja dobijena operativnim putem o počinjenim zločinima i drugim krivičnim delima, a posebno o počinjenom zločinu, dana 18.10.1991. godine u metšu Lovas.

Navedenog dana, pripadnici odreda "Dušan Silni" i pripadnici valjevskog odreda protivdiverzantske čete TO su izvršili zločin nad civilnim stanovništvom hrvatske nacionalnosti, na taj način što je 50-60 zarobljenih meštana sela postrojeno u cilju čišćenja terena od zaostalih pripadnika ZNG. Tom prilikom meštanima je naredjeno da idu ispred pripadnika TO i odreda "Dušan Silni" kako bi služili kao živi štit od dejstva ZNG. Navodno, prilikom izvidjanja naišla su na miniran seoski put, koji su po savetu vodiča - meštanina pokušali da zaotidju ali su naišli na minsko polje postavljeno od strane pripadnika valjevske brigade. Jedan od zarobljenih meštana se bacio na minu, od čije eksplozije su ranjeni tri pripadnika odreda "Dušan Silni", a poginulo je 7-8 meštana. Neki od meštana su od straha izazvanog eksplozijom mine počeli da beže, pri tome aktivirajući više mina, na šta su pripadnici TO i odreda "Dušan Silni" otvorili vatru iz streljačkog naoružanja, što je za epilog imalo 17. poginulih meštana, dok je više njih ranjeno.

U vezi iznetog, ovaj Centar je dostavio spisak lica koji bi se mogao koristiti u krivičnom postupku, vezano za navedeni zločin kao i identifikovaо lica sa našeg područja kao moguće izvršioce zločina.

Kao nosioci zločinačke delatnosti, lica sa područja našeg Centra identifikovani su:

-**STUPAR Petra SLAVKO**, rodjen 3.9.1963. godine u Zemunu, nastanjen u Novoj Pazovi, opština Stara Pazova, ulica Djure Djakovića broj 80.

-**SKOKO ALEKSANDAR** zv. "Aca", rodjen 24.4.1958. godine u Zemunu, nastanjen u Novoj Pazovi, Opština Stara Pazova, ulica Pionirska broj 12, od 1987. godine odjavljen za Beograd.

-**DJURIČIĆ Milivoja MILIMIR**, rodjen 26.4.1949. godine u Novoj Pazovi, gde je i nastanjen, ulica Lenjinova broj 11.

-**BASTA MILORAD** iz Pančeva, 1991. godine živeo u Novoj Pazovi, da bi nakon zločina u Lovasu bio postavljen za komandanta "Belih orlova".

Nakon navedenog dogadjaja, odred "Dušan Silni" se uglavnom iz straha od odmazde "raspušta", tako da kako je napred izneto, organizovano ili samoinicijativno, napuštaju jedinice JNA i TO, skrivajući se u SRJ ili odlazeći na teritoriju Republike Srpske.

Politička platforma militantne grupacije "Dušan Silni" i "Beli orlovi" u pravom smislu nije ni postojala. Inicijator - kreator delovanja ovih grupacija je bila SNO, koja je kroz delovanje navedenih odreda nastojala steći političke poene igrajući na "kartu" patriotizma, za šta im je na ruku išlo početno euforično stanje kod

naroda u RSK i SRJ tokom 1991. godine, sve do kraja 1992. godine. U pomenutom periodu pomoć istima pristizala je i iz inostranstva, posebno iz Zapadne Evrope i SAD. Pomoć iz inostranstva uglavnom je poticala od srpske emigracije, sa kojom i danas ekstremisti SNO odžavaju vezu i od koje, posebno iz Velike Britanije dobijaju novčana sredstva.

Prateći aktivnost - delovanje pomenutih paravojnih formacija na području CRDB Sremska Mitrovica, registrovano je u periodu 1991.-1993. godina i delovanje Srpske garde, koja je koristeći političku platformu SPO u navedenom periodu osim ratnih dejstava u RSK i Republici Srpskoj imala za cilj u sprezi sa političkim rukovodstvom SPO, u slučaju potrebe i nasilno rušenje Ustavom utvrđenog poretku Republike Srbije (U pomenutom periodu registrovno je da su pripadnici Srpske garde uzeli učešće u skoro svim mitinzima SPO). Na području Srema u navedenu militantnu grupaciju bilo je uključeno nekoliko desetina lica (uglanom iz avanturističkih i ratno-profiterских pobuda), koja su na ratom zahvaćena područja odlazila u organizaciji ekstremista iz sedišta u Beogradu, dok su se veze sa ekstremistima SPO održavale samo u domenu finansijske podrške.

U navedenom periodu naš Centar je vodio jednu prethodnu obradu preko koje je praćena navedena aktivnost.

Pored navedenih militantnih grupacija, naš Centar od 1993/94. do danas prati i aktivnost ŠČO, koja je proistekla iz političke platforme Narodne stranke, a na teritoriji našeg Centra okuplja prema raspoloživim saznanjima neznatan broj lica, koja su uglavnom orijentisana ka ratnom profiterstvu, a čiji pripadnici deluju samoinicijativno, uglavnom na ratom zahvaćenim područjima u bivšoj Republici BiH. Nosilac ekstremne delatnosti iz navedene grupacije sa našeg terena je pod tretmarom RDB.

Karakteristika delovanja navedenih militatnih organizacija je da su one težište svoje aktivnosti imale na područjima van Republike Srbije i SRJ. Na teritoriji Centra, registrovana je njihova ekstremistička delatnost, uglavnom sračunata na podsticanje za etničko čišćenje teritorije Srema i šire, kroz pritiske za iseljenje lica hrvatske i muslimanske nacionalnosti. Uporišta za navedeni metod i vid delovanja nalazili su među izbeglim licima srpske nacionalnosti iz Republike Hrvatske, što je posebno kulminiralo sredinom 1992. godine. U tom periodu su na području Srema vršeni permanentni pritisci na pojedina mesta naseljena hrvatskim stanovništvom, posebno u opštinama Ruma i šire.

Pritisci su vršeni na razne načine, počev od anonimnih telefonskih pretnji pa do fizičkih likvidacija. Registrovani su slučajevi dolazaka naoružanih pripadnika TO sa područja Istočne Slavonije, Branje i Zapadnog Srema i dr. paravojnih formacija čiji su pripadnici ilegalno odvodili lica hrvatske nacionalnosti sa našeg područja i vršili pretrese njihovih kuća, što je izazvalo nesigurnost građana i nepoverenje u organe vlasti Republike Srbije.

Sve navedeno je vršeno u sprezi militantnih pripadnika gore navedenih organizacija sa područja ovog Centra i istomišljenika - "saboraca" iz RSK i Republike Srpske.

Radeći na sprečavanju navedenih pojava, naš Centar je preduzimao sve raspoložive mere i radnje RDB u saradnji sa RJB i OBJV kao i davao sugestije kroz procene o načinu prevazilaženja prezentovanih pojava. Sugestije su se odnosile na procene Centra da organi pravosudja efikasnije rešavaju predmete koji se odnose na pritiske za iseljenje, kao i na institucije koje se bave zbrinjavanjem izbeglih lica, sve u cilju preduzimanja efikasnijih mera na planu zakonitog rešavanja njihovog problema.

U navedenom periodu naš Centar je imao poseban problem koji se odnosio na ponašanje pripadnika SDG, koji su delovali van zakonskih propisa i naredjenja MUP- Republike Srbije. Isti su ispoljavali bahatost, drskost i spremnost da se suprostave i vatrenim oružjem.

Uzimajući u obzir navedene militatne organizacije, a sagledavajući ih u svetlu aktuelnog stanja, možemo konstatovati da na području CRDB ne egzistira organizovani oblik militantnog organizovanja (izuzev ŠČP- što je bio predmet posebnog analitičkog sagledavanja). Iz navedene grupacije lica, po problematičici srpskog ekstremizma CRDB Sremska Mitrovica vodi dve operativne obrade i jednu prethodnu obradu koje su pokrivene operativnim pozicijama uz primenu OTM.

Iako stanje u redovima paravojnih organizacija u periodu 1994/95. možemo oceniti kao latentno, uslovljeno zbivanjima na ratom zahvaćenim područjima, kao i strategijom kreatora ovih organizacija (pojedine opozicione stranke - SNO, SPO i NS) na unutrašnjoj političkoj sceni, u narednom periodu akcenat u angažovanosti Centra biće na praćenju aktivnosti Srpske garde, pored već navedenih organizacija, obzirom da se očekuje "razmam" ekstremista SPO koji perfidnim metodama, posebno tokom ove godine, u svoje redove pridobijaju dobar deo ekstremnog članstva drugih opozicionih stranaka, o čemu blagovremeno mesečno izveštavamo nadležnu Upravu RDB MUP-a R. Srbije.

Radjeno u 2 primerka

Dostavljeno:

1 x MUP RS-Resor DB-V Uprava

1 x OE.